

CARTIER Rotonda

Cristina HERMEZIU s-a născut în 1971 la Iași. Este scriitoare și jurnalistă, Doctor în filologie al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, cu o teză despre expresivitatea limbajului televizual (2004). Din 2005 s-a stabilit în Franța. A publicat volumele de versuri *Parisul nu crede în lacrimi* (Junimea, 2016, Premiul Opera Prima, Festivalul internațional Tudor Arghezi), *Între timp îți vezi de viața ta* (Junimea, 2020) și volumul de publicistică *Vedere din Turnul Eiffel* (Junimea, 2017). A publicat proză scurtă în antologiile *Cartea copi-lărilor* (Polirom, 2016), *Lucruri mărunte* (Editura Muzeelor Literare Iași, 2023) și *Garderoba* (Paralela 45, 2024). A editat cartea *Revoluția din depărtare* (Curtea Veche, 2011) și a coordonat volumul colectiv *Viața pe Facebook. Dau like, deci exist* (Polirom, 2020). În 2018 a creat „Zoom France Roumanie”, revistă culturală online, unde promovează literatura română tradusă în franceză. Scrie cronici literare în *ActuaLitté* și *Revue des Deux Mondes*.

Nickel este primul său roman, publicat la editura Cartier în 2024.

Cristina **Hermeziu**

NICKEL

ROMAN

R o t o n d a
CARTIER

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: vanzari@cartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.

Tel/fax: 021 210 80 51. E-mail: codex@cartier.ro

cartier.ro

cartier.md

Cărțile Cartier pot fi procurate online pe cartier.ro & cartier.md

și în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.

Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks și pe cartier.ro & cartier.md

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău.

Tel./fax: 022 21 42 03. E-mail: librariadincentru@cartier.md

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău.

Tel.: 022 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md

Librărie online, cartier.ro, tel. 0785 199 823.

E-mail: codex@cartier.ro

Librărie online, cartier.md, tel. 068 555 579.

E-mail: vanzari@cartier.md

Comenzi CARTEA PRIN POȘTĂ

CODEX 2000, Str. Toamnei, nr. 24, sectorul 2, 020712 București, România.

Tel./fax: (021) 210.80.51. E-mail: codex@cartier.ro

Plata se face prin ramburs, la primirea coletului.

Colecția *Rotonda* este coordonată de Em. Galaicu-Păun

Editor: Gheorghe Erizanu

Lector: Lucia Țurcanu

Coperta: Vitalie Coroban

Design/tehnoredactare: Marina Darii

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Bons Offices

Cristina Hermeziu

NICKEL

Ediția I, noiembrie 2024

© 2024, Editura Cartier pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.

Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Hermeziu, Cristina.

Nickel: Roman/Cristina Hermeziu; coperta: Vitalie Coroban; design:

Marina Darii. – Ed. 1-a. – [Chișinău]: Cartier, 2024 (Bons Offices). – 101, [3] p. –

(Rotonda/colecție coordonată de Em. Galaicu-Păun, ISBN 978-9975-79-907-2).

[500] ex.

ISBN 978-9975-86-808-2.

821.135.1-31

H 53

Părinților mei

*viața-i ca roua,
doar ca roua
și totuși...**

Kobayashi Issa
(1763-1828)

* Ion Acsan, Dan Constantinescu, *Antologie de poezie clasică japoneză*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981.

Personaje: francezi și români

Când prima tranșă de români a ajuns la fabrica din Seine-et-Oise, francezii erau la ferestre.

În afară de:

J., directorul, cu mâna dreaptă deja întinsă, cu mâna stângă făcută pumn, în buzunar. Îi aștepta pe români la baza celor trei trepte de la intrare.

Echipa lui, muncitori francezi, trebuia să aștepte în sala de ședințe, dar erau aproape toți la ferestrele de la etaj.

Adică:

Madame Aurélie, șefă de atelier. Zisă și Aurélie-Cruela. Cruela Demon.

Steph, șefă semioficială pe jumătate de atelier. (Probabil ea arunca în români cu cocoloașe de pâine, de la fereastră.)

Marie, șefă neoficială pe atelierul de sticlă, grasă și frumoasă

Juliette cea cu pistrui

Marion, formatoare la spire

Tim, *el*. Zis și Loki-zeul nordic.

Marie-Madeleine, ingineră

Sara. Zisă și Sara-care-pute.

Mélanie. Zisă și Mélanie-de-la-atelierul-de-jos.

Alexandra, de la birouri

Sam, inginer

Soția lui Sam

Femeia de la râu

Șoferul de tir. Zis și vecinul-șofer-de-tir. Zis și camionagiul.

Soțul lui Madame Aurélie

Românii. Au venit prima dată cu autocarul, ca într-o tabără.

Adică:

Olga, fostă taximetristă în Iași

Lili. Zisă și Lili-la-phénomène.

Cristi-de-la-atelierul-de-jos

Simică

Victor, de la atelierul de cabluri. Zis și Victor-R2-D2.

Irina

Ralu. Zisă și Ralu-turcoiaca-noastră.

Mioara

Silvia, cea spurcată la gură

Andreea, cu părul roz. Zisă și Căprioara.

Oana

Ecaterina de la Iezăreni

Miodrag. Zis și Le petit vilain canard, zis și Mon chéri.

Cristi, șef pe români. Zis și Cristi-Cruela.

Traducătoarea

Bihoreanul de la rând

Nevasta bihoreanului

Puștiul

eu, gorgona

mama, tata

bunica, bunicul

Costi, iubitul de la Iași

Epilog I

O gălesc în bucătăria comună din camping, cu părul complet alb, aproape albastru.

Becul cu lumină progresivă încă se-ncălzește, dar Mioara iradiază, ca Elfa din *Stăpânul inelelor*.

Tu te-ai uitat afară?

Mă-ntorc spre ea cu gura până la urechi. Râd de-a dreptul.

Căsuțele noastre și câmpul de mohor din spate au încremenit sub o blândețe nouă, ireală.

Dar în Franța nu ninge niciodată, Cruela a garantat.

Mă uit la Mioara, cu ochii cât ai personajelor de manga. Mioara a albit, peste noapte. Dacă avea nevoie cineva de slujba asta, dintre toți, Mioara e.

În Franța a nins, în luna iunie.

Făina în care ne-au rostogolit pe toți.

Dintre toate și toți, doar Olga s-a scos cum trebuie.

I

Hei, Cruela, ți-ai făcut unghiile? Cu Turnul Goliei pe arătător! râd fetele.

Cristi (Cruela românilor) râde scurt, nici n-are gât băiatu' ăsta, cât o fi el de șef.

Numai Irina și încă vreo două moace își permit să-l ia la mișto, sunt din gașca lui.

Rouler dans la farine, zice traducătoarea, în șoaptă.

Să-l dai prin făină, zic francezii.

Madame Aurélie și-a rășchirat degetele pe postul meu de lucru din prima zi.

O manichiură perfectă, de manechin. Cu fundul mare și picioare de păianjen, trecută mult de prima tinerețe. Bombate și lucioase, 10 semințe uriașe de floarea-soarelui, negre, tivite cu alb, unghiile.

Aici se măsoară sondele, în baie de 0 grade și de 100.

Înainte de a le trimite clientului, se triază, clasa A și clasa B.

Nici o greșeală, absolut nici o greșeală!

Arătătorul de la mâna dreaptă a ticăit pe masă ca o bombă cu ceas. Ok, *compris*.

Deloc compris, dar am un an să învăț.

Toate franțuzoaicele sunt în halate albe. Lucrează sub microscop. Seara le pun microscopelor în cap huse roșii, fabrica devine un mare coteț plin cu flamingo abulici.

Peste zi, lumina e și ea un halat alb XXL, am numărat, sunt $8 \times 12 = 96$ de neoane albe.

Atelierul de lucru pare un acvariu de gheață. Singura gheață disponibilă.

În Franța, lângă Paris, nu ninge niciodată.

Madame Aurélie are desenată pe unghia arătătorului un fel de structură împletită, seamănă cu Turnul Eiffel.

Cruela. Cruela Demon.

Îmi place de Steph. Parcă-i pe patine toată ziua, așa-i flutură halatul de *operatoare* în urmă. Traducătoarea, cu mutra ei de copil, n-a știut cum să-i zică, *operatoare*, *muncitoare*, *agent de producție*, când la feminin, când la masculin. De parcă parametrii nu erau ajustați cum trebuie, ca atunci când Victor face deșeuri la mașina din atelierul de cabluri. Capete de platină de 1 cm, de 2, de câțiva milimetri. Între limbi sunt tot felul de lungimi nefolositoare, deșeuri de platină.

Am văzut-o, are un tic. După ce traduce, traducătoarea își suge buzele în interior. Își înghite limba?

Noo, *kakao*. Adică nota 4.

Nickel. Adică nota 10.

No stress. *Î -cet*, *Î -cet*.

Steph a-nvățat pe românește.

Pe ăia din birouri îi spurcă de trei ori pe zi. O vrăjitoare de 1 metru 45, cu ochi cât o gămălie, verzi, și familie spaniolă.

Numai pe *J*. îl *iubește*, că a invitat-o la masă și i-a zis că-i dă jumătate din atelier pe mână dacă dublează producția înainte

ca fabrica să se mute în România. A făcut-o deci semi-șefă. De fapt, șefă întreagă pe jumătate de atelier.

Pe cealaltă jumătate a rămas șefă Cruela. Cruela Demon.

Steph își bate joc de ea însăși că n-are sâni.

Își pune mâna pe piept: *du kakao!*

Cu banii ca formator de românce care-i fură slujba își face sâni.

Mi-i arată cu pumnii rotunjiți și buzele țuguiate:

Maintenant, *du kakao*, après, *nickel!*

Știu eu oare ce li se întâmplă femeilor fără sâni?

O iubesc.

*

bobinaj

pozpat

ajustaj 1

ajustaj 2

cuptor

recup'valeur

kcn

mizalongueur

La 15h30 nu mai e nicio respirație curată în aer, un cârd de lebede frânte, prăvălite peste posturi, dizgrațioase, ciufulite, boțite, hâde, balerine fanate, flamingo abulici.

(în liceu, domnișoara de franceză ne punea să scriem poezii cu multe adjective)

La 16h45, Steph îmi face cadou un *nickel*. Nici nu se uită la ce-a ieșit dar s-a terminat ziua de lucru. Cum știe ea că trebuie să mă

mângâie pe cap. Sau o doare în cur de mine, e doar paravanul care împarte viața în două, galera de la serviciu, galera de acasă. Totul e să faci porții, duci mai ușor.

Fă porții mai mici, fă porții mai mici, mă bate tata la cap. Aleg orez și grămada e atât de mare că plâng de ciudă. Tata îmi trage în față, pe mușama, o grămăjoară mult mai mică, despărțită cu dosul palmei din grămada mare. Când o termin pe asta iau altă porție. Merge mai ușor. Pare mai puțin, pare mai repede. Putea să-mi zică și el *nickel*, tata.

Mâine intră diurna. ☺ Mâine, halatele murdare se iau de curate.

*

La buza bascheților Nike, șosetele albe se termină cu un fluture prins cu o perlă. Lili are tot timpul căști în urechi și o concentrare care-i ascute și mai tare nasul. E preferata lui Marie, chiar și Cruela o iubește tare. A trecut din post de lucru în post de lucru și a făcut toate piesele din prima, de parcă până ieri nu făcea decât asta.

E preferata tuturor, o laudăm ca pe o mireasă, ne punem bine pe lângă ea,
e un fe-no-men,
strigă frantuzoaicele. Și multe românce
ar strânge-o de gât.

Ce ascuți întruna, Lili?

Deunăzi, mi-a fâlfâit inima când a vrut *el* să știe ce tatuaj am pe antebraț. *The Wall*, Pink Floyd. Care mi-a adus din prima zi simpatia lui Juliette, a văzut filmul.

Ce ascuți întruna, Lili? îmi caut aliați.

N-aude nici a doua oară. Răsuște firele de platină între degete și așează sonda sub microscop.

Nu mă interesează ce ascultă, mă interesează să-mi răspundă.

Nu mă interesează ce ascultă, mă interesează să-mi răspundă.

Mă snobează, Lili-la-phénomène.

Cruela m-a pus la postul din fața ei, al lui Lili, toată ziua o să-i văd valul de păr întunecat și des, Alba-ca-Zăpada-Disney, și nasul subțire ca o dună la apus.

Îi prind privirea o secundă, duc mâna la ureche și repet în șoaptă.

Își smulge casca din ureche și Albă-ca-Zăpada are voce.

Scuze, n-aud nimic când am ăstea în urechi.

Mai mult populară, asta-mi place.

*

M-au obsedat toată ziua vorbele pe care le-am auzit la prânz.
Miodrag și Cristi-de-la-atelierul-de-jos împart pastele, se vede că mănâncă de foame,
metodic,
fără nicio bucurie,
cu nasurile în farfurie,
rupți de gesturi,
eficace.

Dacă sosul de roșii a fost gros – am mâncat odată cu ei, și așa era – la urmă farfuriile sunt o operă de artă abstractă, un *pollock*, ceva (domnișoara de franceză).

Mă întorc în România. Ce am eu acolo? Eu n-am nimic acolo, a zis.

Miodrag s-a sters la gură dar vorbele au rămas.

La intrare, pe etajere, cineva a așezat câteva reviste cu coperti lucioase, *Le Point*, *L'Express*, *Le Monde Hors Série*, *Madame Figaro* și *Le Figaro Magazine*. Una, două, trei, șase, șapte, mai multe numere, disparate. La dentist sau la frizer au din astea, *Paris Match* cu pagini răsucite. Aici unele par nou-nouțe, de neatins.

Suntem toate niște Madame Figaro în halate albe, pătate.

Uzina de senzori de temperatură pentru industria aerospațială *delocalizează*. Am învățat un verb cu ștaif.

Din Seine-et-Oise în Moldova, într-o fostă fabrică de panificație. Or mai fi rămas pe-acolo niște halate, niste fantome, niște halate-fantomă.

Suntem un atelier mic, mic pentru om, dar uriaș pentru omenire! ne-a mângâiat pe cap J. la prima ședință, pășind în fața noastră ca Armstrong pe Lună, fără combinezon, doar cu halat alb și cravată.

*

Fetele.

Ce-a mai plâns fata aia! Șefa, Madame Aurélie cu turnul Eiffel pe unghii, a plecat înainte de termen.

Bărbatul ei a făcut un AVC.

Nicio franțuzoaică n-a jelit cum a bocit Irina noastră. *Wtf?*

În atelier sunt agățate sau lipite afișe cu siluete aseptică, umbre umanoide, gata formatate, soldăței fără sâni, fără șolduri, fără talie.

Marie n-ar încăpea în stas. *Cine vrea să-și coboare înălțimea scaunului la postul de lucru, să mă cheme.*

Râde cu gropițe. E grasă și frumoasă.

Lucie a afixat lângă distribuitorul de cafea oferte de muncă. Sudori, muncitori. E mai cool dacă le zice *operatori* de diverse piese. Răbdare și minuție. Într-o zi n-am răbdare, și nici minuție. În ziua aia sunt bărbat. Totul e formatat, *profil femme, profil homme.*

Fără tocuri.

Fără plete.

Fără unghii mari.

Feminitatea e anticapitalistă.

Feminitatea anticapitalistă e feministă.

Nu mai știu cine a întrebat-o pe Ralu dacă are origini turcești. Ar fi ceva tătari prin familie. Franțuzaica habar n-avea ce-i aia tătari.

Lasă că nici noi nu știam că la japonez te ștergi cu un prosop fierbinte, la urmă.

Sau la început?

Ralu e cât o scoabă și vorbește singură. *Ce zice, ce zice, râd franțuzaicele când o văd cum se duce să caute acidul, mișcând din buze, cu privirea tăciune.*

Nu traduce nimeni, dar ea zice *ăștia se mânâncă de vii.*

Bidonul cu cap de mort nu e în dulapul încadrat pe linoleum de un chenar roșu. S-a terminat și n-a mai luat nimeni de la magazie.

Marion se strâmbă, e *de-bor-da-tă* în puloverul ei gri cu fir de argint și picioarele goale în balerini. Se ridică să comande la calculatorul din biroul de sticlă.

Acolo, în biroul de sticlă, se pun prăjituri *en libre service*, când cineva aduce și nu e pentru șefi.

Acolo se izbucnește în lacrimi când se adună două-trei să-și bârfească soții, superiorii,

slujba

de care

se-alege praful.

Ralu ia un *cookie* și așteaptă acidul. Îmi face cu ochiul din pragul ușii de la biroul de sticlă.

O să-l aducă Tim?

O să-l aducă Tim?

II

*Je pourrais raconter dans le détail comment se passent bien d'autres choses, mais je ne le fais pas, par décence. En plus, porté par cette disponibilité dont j'ai parlé plus haut, et comme je ne vois aucune différence entre états intérieurs et faits, j'écris ici – car il semblerait que j'écris – sur l'amour, et j'aime ce balbutiement qui dissout mon intelligence et ma culture pour m'ouvrir d'autres portes, j'aime le brin d'herbe, le chat, la brindille qui savent exactement comment sont les choses, j'aime l'idée qu'une fois de plus, vous passerez avec légèreté sur toutes ces choses, en considérant que ça va de soi.****

Macii, pe margine, puși acolo înadins, cu o carioca proaspătă. Dar nu asta, altceva. Crește grâul, în spatele cabanelor. Dimineața devreme lanul, întins până la plopi, pare văruit. Ies după gard și mă apropii să văd. La vreo zece centimetri deasupra spicelor verzi, pitice, e suspendată o pulbere de apă, ca o față de masă din organza argintie, strălucitoare. Spicele cu vârful lor țin în transă broboanele de apă, hipnotizate de o putere verticală, invizibilă. Mă strigă Ralu, mașina e plină, cu motorul pornit pe alea de la barieră, încă un pic și plecau fără mine. Nu că voiam să-i văd azi, nu că mureau de dorul meu. Cotizăm la benzină. Miodrag vrea bicicletă. Eu nu vreau nimic. Aștept să cadă ploaia aceea în suspensie, să se spargă vraja, să mă înghită pământul.